

LUMO-toimintaohjelman päivitys,
vesiympäristöt-työpaja 9.11.2018

Helsinki

Helsingin pienvesiympäristöt

Katja Pellikka
Tutkija
Vedet/Ympäristönsuojelu
Ympäristöpalvelut
Helsingin kaupunkiympäristö

Helsingin lammet

- 70 lampea tai lampareta, joista 21 tällä hetkellä seurantatutkimuksen kohteena, seurannat alkaneet vuonna 2006 tai sen jälkeen
- “luonnollisia lampia”, maa-ainesten oton tai kaivostoiminnan johdosta syntyneitä, puistolampia, kahdeksan kluuvilampea ja ainakin kolme entistä jätevesiallasta

Lähes luonnontilainen Hältingträsk

Tullisaaren kaivoslampi

- arvokkaissa kasvillisuuskohteissa tietoa myös rantakasveista (Luontotietojärjestelmä)
- arvokkaissa lintu-, lepakko- ja matelijakohteissa tietoa myös vesistöjen alueilta (Luontotietojärjestelmä)
- uhanalaiset ja silmälläpidettävä luontotyypit -kartoituksessa lisätietoa joistakin vesistöistämme
- vieraslajikohteissa mm. jättipalsamikohteita purojen rannoilta

Vallisaaren kluuvilampi

- Laaja tutkimus vuonna 2006: Hanna Marttila: Helsingin lammet (veden laatu ja kasviplankton)
- A-M Kujala 2011: Helsingin Östersundomin pienvesien kartoitus (veden laatu, alueellinen tarkastelu)
- M Rantala 2012: Storträskin paleolimnologinen tutkimus (ympäristöhistoria, piilevät)
- L Orezco (työn alla): Storträskin ja Hältingträskin paleolimnologinen tutkimus (raskasmetallit ja piilevät)

Santahaminan Likolampi on vanha jätevesiallas

- Saunapellonpuiston lammen kunnostus ja intensiivitutkimus 2012-jatkuu (veden laatu, kasviplankton, vesikasvit, kalat, pohjaeläimet, selkärangattomat)
- Pellikka ym. 2017: Östersundomin kahden lammen ekologinen tila ja valuma-alueiden tilanne ennen suunniteltua rakentamista (valuma-alueetarkastelu, veden laatu, kasvi- ja eläinplankton, pohjaeläimet, rantakasvit)
- lampareiden vesihyönteistutkimuksia yhdessä Helsingin yliopiston kanssa (useita lampareita pk-seudulla)

Tähtitorninmäen puistolammikko

-
- lammille testattu vesipuitedirektiivin mukaista järvien ekologisen tilan luokittelua (veden klorofylli-*a*-pitoisuus ja apuna kokonaistyyppi- ja –fosforipitoisuus, muutamalta kasviplankton)
 - lampia luokasta huono erinomaiseen
 - ekologisen tilan luokittelu tulisi tehdä käyttäen apuna kasviplanktonia, pohjaeläimiä, kalastoa ja rantakasvillisuutta ja vain apuna veden laatua
 - vesien tutkimisessa päähuomio on ollut veden laadussa

Mietintään

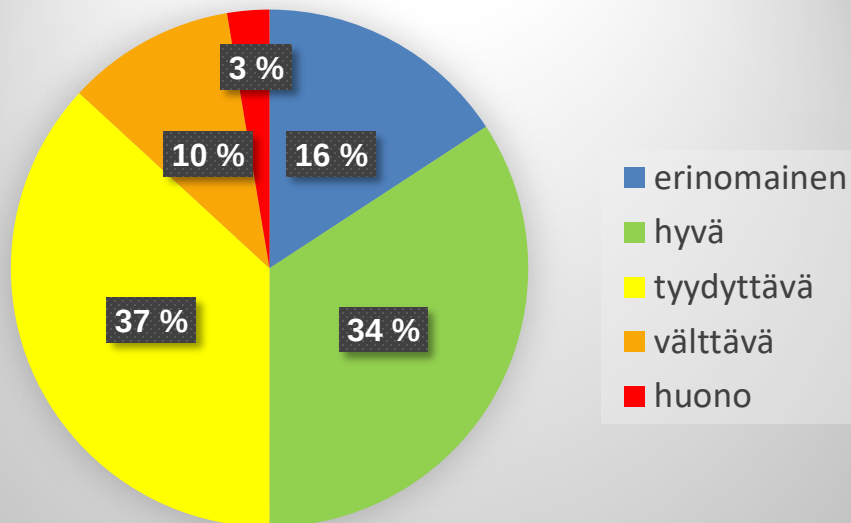
- Lampien kalasto?
- Vieraslajit (kasvit)?
- Ylirehevien lampien antaminen muuttua kosteikoiksi (kasvillisuuden, sudenkorentojen ja selkärangattomien seurantatutkimus)?

Helsingin purot

- Puroja noin 40, joista vuosittaisessa seurannassa 35
- Seuranta alkanut pääosin vuonna 1982
- Tarvainen ym. 2005: Helsingin purot. Millaista vettä kaupungissamme virtaa? (veden laatu)
- Laajoja tutkimuksia käyttäen apuna mm. jatkuvatoimisia mittalaitteita: Näsinoja-Tuomarinkylänoja, Longinoja ja Mätäjoki
- Tutkittu veden laadun ja valuma-alue-tarkastelujen lisäksi piileviä, pohjaeläimiä, kaloja, kasveja, sedimenttiä ja haitallisia aineita sekä laskettu kuormitusta mereen/Vantaanjokeen
- Luonnonvarakeskus seuraa muutamien purojen kalastoa
- Purouomat ekologisina käytävinä (tutkimus yliopiston kanssa käynnissä)

Helsingin purojen ekologinen tila

- testattu vesipuitedirektiivin ekologista luokittelua (pienet savimaiden joet)
- kokonaisfosforipitoisuus ja muutamasta purosta myös piilevät ja pohjaeläimet (antavat saman luokan)
- tutkimuksen pääpaino on ollut veden laadun tutkimuksessa

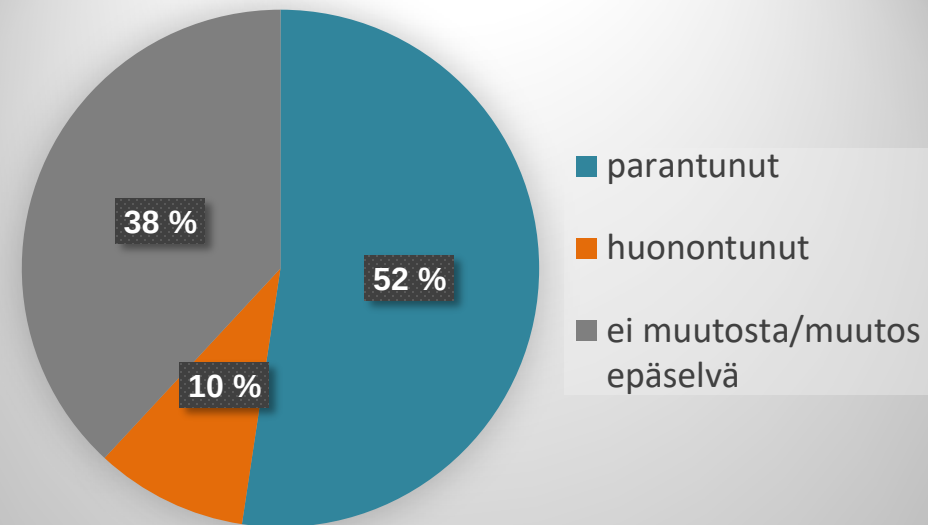

Erinomaisia:
Säynäslahdenpuro, Viikinoja,
Pihlajistonpuro,
Östersundominpuro,
Korsnäsinpuro ja Rastilanpuro
Huono: Kumpulanpuro

Helsingin purojen tila parantunut

Itämerihaasteen uusi toimenpideohjelma:

- *"Kehitetään virtavesien lajistoseurantoja"*
- *"Kartoitetaan saariston pienvedet ja huomioidaan ne suunnittelussa osana pienvesiohjelman päivitystä"*
- *"Poistetaan virtavesien ja uomien vaellusesteitä ja kunnostetaan kutusoraikkoja"*

Purojen kunnostus

- vapaaehtoistoimijat erittäin aktiivia meritaimenen palauttamisessa Helsingin puroihin
- rakentaneet kutusoraikkoja ja poikaskivikoita, suojanneet penkkoja, keränneet roskia, poistaneet jättipalsamia, tehneet poikasistutuksia, tarkkailleet kudun onnistumista, tutkineet kalalajistoa, tiedottaneet aktiivisesti (FB), järjestäneet kuduntarkkailuretkiä ja olleet aktiivisia puron tilan seurannassa ja aloitteiden teossa
- joitakin purokunnostuksia myös kaupungin (useat purot) sekä kaupungin ja ympäristöhallinnon yhteisprojekteina (Longinoja)
- kaupunki seurannut kunnostusten onnistumista mm. pohjaeläinten avulla (Longinoja)

-
- Rumpujen korvaus silloilla, tulvatasanteet, eroosiosuojaus, puun lisääminen, kivet ja sora, mutkittelu

Pohjaeläimet, piilevät, selkärangattomat, kalat, vesikasvit?
Purokäytävä kasveineen ja eläimineen?

Hulevesien käsittelyratkaisujen käyttö luonnon monimuotoisuuden lisääjänä

- Monimuotoisuus tavoitteeksi?
- *"Toteutetaan uusia biosuodatuspilotteja esim. vilkkaasti liikennöidyn valtaväylän varrelle ja seurataan niiden toimintaa"* (Itämerihaasteen uusi toimenpideohjelma)

Helsingin lähteet

- kartoitettu kaikki tietoon saadut lähteet ja lähteiköt Helsingissä 2012-2013
- lähellä luonnontilaa olevia lähteitä löytyi 19, joista suurin osa oli tihkupintoja
- lähellä luonnontilaa olevia puro- tai allikkolähteitä löytyi seitsemän, joista ainakin kahta on jo muutettu kartoituksen jälkeen
- useita kaivoja, joista osa oli jo kuivunut (yksi hävitetty kartoituksen jälkeen)
- muutamia peitettyjä lähteitä
- neljä purolähdettä täyttömäkialueilta
- veden laatu ja kasvillisuus
- muutamasta lähteestä olisi mahdollisuus kartoittaa eläimistöä

Kiitos

